

■ TERUGLOOP VEEL MENSEN WILLEN ZICH NOG GRAAG VOOR EEN

ANDER INZETTEN, MAAR WEL ONDER EIGEN VOORWAARDEN

Vrijwilliger zoekt MAATWERK

De platformeconomie heeft ook het vrijwilligerswerk bereikt. Uit noodzaak. Want de bereidheid om iets onbetaald en ongedwongen te doen voor een ander is er heus nog wel, maar dan wel onder eigen voorwaarden. „Je gaat niet met pensioen om je wéér vast te leggen op een rooster.”

door Niels Rigter

De Nacht van Neptunus op de Vinkeveense Plassen. De Bosbaanswim. Zeevolde Winterwerld. De Run van Roden. Avondvierdaags door heel het land. Het is zo maar een greep uit evenementen die niet konden doorgaan wegens een tekort aan vrijwilligers.

Die terugloop is een feit, leren cijfers van het CBS. Gaf tien jaar geleden meer dan de helft van de Nederlanders aan vrijwilligerswerk te doen, afgelopen jaar was dat aandeel gezakt naar 41 procent. Het aantal uren dat vrijwilligers in hun taak steken is intussen gedaald van gemiddeld zes naar vier uur.

De neergang is het sterkst bij scholen, het jeugdwerk en culturele verenigingen. Verenigingen passen zich aan. Sportkantines blijven dicht tijdens trainingsavonden. Dierenambulances rijden soms minder vaak. Kinderboerderijen gaan wekelijks een paar dagen dicht.

Kantine

Afslanken was ook voor voetbalvereniging Eemboys uit Baarn de enige optie. „We hebben nu nog maar één jeugdelftal, twee seniorteam en de zaterdag, twee zeventallen op de vrijdagavond en een zaalvoetbalteam”, zegt Hans de

Gooijer. Naast zijn vrijwilligerswerk als wedstrijdsecretaris maakt hij ook de kantine en de kleedkamers schoon en regelt hij scheidsrechters. Vooral die laatste taak is steeds lastiger. „Ik ben 64 jaar en afgekeurd, dus ik heb de tijd”, zegt De Gooijer. De club leunt zwaar op hem en een paar andere voltijdsvrijwilligers. „Vaste mensen met allemaal een dubbele taak. We moeten kijken hoe dat komend seizoen gaat.” Maar er hoeft

re tijd willen binden in bijvoorbeeld een bestuur, zijn amper te krijgen, zegt Brinkman, broer van voormalig CDA-leider Elco. „Jongeren zijn druk met het gezin, waarin ouders tegenwoordig beiden werken. Wie tijd over heeft, moet mantelzorgen voor een moeder met dementie.” Tegelijkertijd is de regelgeving volgens hem toegenomen. „Als je ziet aan welke voorwaarden een sportdag al moet voldoen, met veilig-

het tekort met oude patronen te lijf gaan. „Als een vrijwilliger wegvalt die vijftien jaar lang, drie dagen in de week volle bardiensten heeft gedraaid, zoekt een vereniging vervanging voor precies die drie dagen. Zo van: ‘Als we een gek vinden die het wil doen, zijn we weer even uit de brand. Maar zo werkt het niet meer.’”

Vrijwilligers willen iets doen op een moment dat hun uitkomt, zegt Van Alkemade. „Zoek niet wéér een penningmeester die én de kantinekas, én de contributie én de jaarrekening regelt, maar knip die taak in drieën.”

Dat is inderdaad de oplossing, zegt Henriëtte van der Meij van de Vrijwilligerscentrale Amsterdam. Want terwijl het aanbod aan vrijwilligers vermindert, neemt de vraag juist toe. „Ouderen wonen langer thuis. Daarmee groeit de behoefte aan informele zorg. Verenigingen zijn nog vaak ingericht op vaste structuren: wekelijks twee vaste dagdelen. Juist voor zulke posten is het lastig mensen te vinden.” Toch ziet zij steeds meer nieuwe initiatieven voor bijvoorbeeld boodschappen of andere buurt-hulp, vaak via digitale platformen waar vraag en aanbod samenkomen. Als je maar genoeg ‘massa’ hebt, kun je zelfroosteren invoeren, zegt Van Alkemade.

Flexibiliteit

Zo is het Rode Kruis begonnen met het platform Ready2Help, onder de wervende leuze ‘Help wanneer het jou uitkomt!’ Ook Vluchtelingenwerk, met 10.000 vrijwilligers een echte vrijwilligersorganisatie, probeert uit alle macht rekening te houden met de verlangde flexibiliteit. „Een uitdaging”, zegt een woordvoerder.

De ANWB brengt via Automaatje vrijwillige chauffeurs samen met minder

mobiele streekgenoten. Lokale welzijnsorganisaties doen de coördinatie, de wielrijdersbond heeft de techniek en de massa. Inmiddels zijn er 4000 vrijwilligers actief in 18 gemeenten.

Eén van hen is de gepensioneerd wijkagent Ruud Looman (69). In zijn woning in Amstelveen eet hij nog snel een beschuit met aard-

beien voordat hij aan zijn rit begint. Looman is altijd maatschappelijk betrokken geweest, kent als politiemans ‘het leed achter de voordeur’, de eenzaamheid. Hij houdt van autorijden, maar wil geen vastigheid meer. „Je gaat niet met pensioen om je wéér vast te leggen op een rooster. Ik wil ook nog tijd hebben om te vissen met mijn zoon, om te

darten met het familie team. En voor die kleine natuurlijke”, zegt hij met een knik richting de foto van zijn 3-jarige kleinzoon, naast een bordje met ‘Hotel Opa en Oma, altijd open’.

Looman geeft via de lokale welzijnsorganisatie Participe wekelijks zijn beschikbaarheid door. „Dan stuur ik een mailtje of appje dat ik woensdag tussen 13.00 uur

en 17.00 uur kan. Soms kan ik vaker.” Vandaag haalt Looman de 89-jarige Ricka Paape-Smit thuis op om haar naar een vriendin te brengen. Ze heeft een rijk en actief leven achter de rug, woonde vroeger op de Antillen, en heeft nog altijd een omvangrijk sociaal netwerk. Ze zit alleen met die ‘rare knie’, waardoor het openbaar vervoer een te

grote uitdaging is geworden. En telkens een taxi, wie kan dat nou betalen? De ritjes via Automaatje, naar vriendinnen of naar het wijkcentrum, zijn een uitkomst. Looman zet haar voor de deur af, loopt mee tot aan de deur, belt aan en wacht tot ze binnen is. „Dan zie ik u weer om drie uur hè.” In de tussentijd kan Looman dan mooi zijn

kleinzoon van de crèche halen. Laatst haalde Looman een vrouw op die bont en blauw was in haar gezicht. „Bleek ze gevallen onder de douche. Toen heb ik de ouderadviseur gebeld en is er extra thuiszorg gekomen.” Looman heeft al een cursus ‘omgaan met dementie’ gevolgd, straks doet hij een training ‘levensreddend handelen’. Zo vat Looman

zijn taak ook op. Hij is niet alleen chauffeur, maar ook de ogen en oren in de wijk, de eerste hond die aanslaat als het niet meer gaat. Het lijkt een behoorlijke investering. „Maar deze ritjes geven mij zó veel voldoening. Ik heb iemand naar z’n zwager gereden die hij vijftien jaar niet had gezien. Laatst haalde ik iemand van het Odensehuis, voor men-

sen met beginnende dementie. Ik zag allemaal mensen die van het leven geen weet hebben, maar ze stonden nog mooi samen te dansen en blij te zijn. Daar krijg ik kippenvel van.”

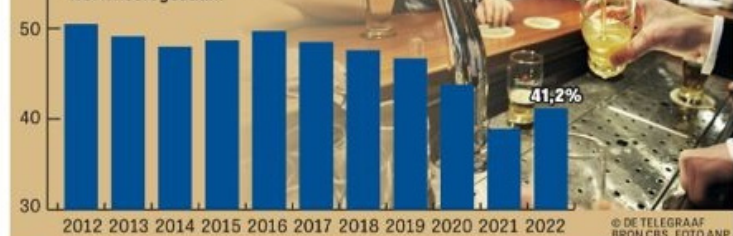
Zo verantwoordelijk als Looman zich voelt, hoeft nou ook weer niet, zeggen ze bij Eemboys. Voor zaterdag zoeken ze nog een scheidsrechter.

Vrijwilliger Ruud Looman rijdt de 89-jarige Ricka Paape-Smit naar een vriendin. „Deze ritjes geven mij zó veel voldoening.”
FOTO MATTY VAN WIJBERGEN

VRIJWILLIGERSWERK

% mensen van 15 jaar en ouder dat de afgelopen 12 maanden ten minste 1 keer vrijwilligerswerk heeft gedaan.

‘VERENIGINGEN ZIJN NOG VAAK INGERICHT OP VASTE STRUCTUREN: WEKELIJKS TWEE VASTE DAGDELEN’